

Nr 362

Av herr **Helén**, om rätt till avdrag vid beskattningen för understöd till studerande och för amortering av studieskulder.

Rättvisefrågan om avdragsrätt vid beskattningen för studieunderstöd är alltjämt olöst. Detsamma gäller amortering av studieskulder.

Frågorna är välkända för riksdagen. 1952 års riksdag uttalade, att en lösning av dem var mycket angelägen och begärde av Kungl. Maj:t förslag till regler, som medgav avdragsrätt vid beskattningen både för periodiskt understöd till studerande och för amortering av studieskulder. Riksdagen ansåg sig kunna göra detta, då 1944 års allmänna skattekommitté, som utrett frågorna, år 1950 och 1951 framlagt sina förslag. Riksdagens hemställan om en proposition om möjligt redan till 1953 års riksdag ledde emellertid inte till att något regeringsförslag lades på riksdagens bord vare sig år 1953 eller år 1954 eller år 1955. Med anledning av motioner vid 1955 års riksdag beslöt man från riksdagens sida att ånyo av Kungl. Maj:t begära förslag — om möjligt till 1956 års riksdag — till ändrade regler angående den skatterättsliga behandlingen av periodiskt understöd m. m. och studiekostnader. Trots den förnyade påstötningen fann Kungl. Maj:t inte anledning att förelägga riksdagen förslag i ärendet.

Den motion folkpartiet väckte vid 1956 års riksdag med anledning av Kungl. Maj:ts uteblivna förslag resulterade i att riksdagen uttryckte förhoppningen, att det skulle bli möjligt för 1950 års skattelagssakkunniga — som fått frågorna för förnyad utredning — att slutföra sitt utredningsarbete i sådan tid att en proposition kunde föreläggas 1957 års riksdag. Skattelagssakkunniga lade fram förslag beträffande studieunderstöden år 1956 och har utlovat att utredningsarbetet rörande studiekostnaderna skall vara färdigt så att förslag kan presenteras kring årsskiftet 1959/60. Med hänsyn till skattelagssakkunnigas utredningsarbete har Kungl. Maj:t känt sig föranlåten att avstå från att förelägga riksdagen några förslag.

Vid ingången av år 1960 är frågorna om avdragsrätt vid beskattningen för studieunderstöd och amortering av studieskuld lika olösta som vid 1950-talets början. Frågorna var, väl att märka, inte nya för tio år sedan.

Att det här gäller rättvisefrågor har redan nämnts. Avdrag för periodiskt understöd till en sysslöslös person är medgivet. Men om föräldrar gör ekonomiska uppoffringar för att hjälpa sina barn till *studier* får de inte göra motsvarande avdrag. Likaså är avdragsrätt för amorteringar av studie-

skulder en angelägen rättvisereform. Den förhållning, som dessa rättvisereformer blivit utsatta för, betecknades i en motion till 1959 års riksdag som helt förkastlig. Skärpan i detta uttalande mot förhållningen förstärks alltmer ju längre tiden lider.

Då det gäller frågan om avdragsrätt för amortering av studieskulder, finns det här anledning att framhålla vissa synpunkter. Det finns ingen anledning att begränsa avdragsrätten till amorteringar av lån, som erhållits för utbildning efter studentexamen. Avdragsrätten bör gälla de lån, som beviljats eller beviljas genom statsstipendienämnderna, garantilånenämnden, värnpliktslånefonden, studentkårernas kreditkassor och allmänna studielånefonden. Detta betyder att avdragsrätten skulle komma att gälla för skuldsatta studerande vid universitet och högskolor, folk- och småskoleseminarierna, sjuksköterske- och sjöbefälsskolorna m. fl. Binds avdragsrätten på detta sätt till lån, som förmedlas av organ som bildats för att tillhandahålla studiekredit, kan likformiga och lätt kontrollerbara regler tillämpas. Givetvis bör amorteringar på privata borgenslån för studier vara jämställda med de nyss nämnda. Svårigheten att avgöra om lånen använts för studier och att amorteringar verkligen ägt rum föreligger emellertid här. Då den skuldsatte kan styrka att hans amorteringar avser studielån, bör avdragsrätt medges. I detta sammanhang kan nämnas att privata borgenslån efter slutexamen kan sammanföras i ett s. k. akademikerlån med enhetlig amorteringsplan. Att medge avdragsrätt för amortering av akademikerlånen bör inte erbjuda några större svårigheter.

Då det gäller avdragsrätten för studieunderstöd angavs i fjolårets motion att en annan konstruktion än skattelagssakkunnigas vore att föredraga. Avdragsrätten bör här inte vara av den snäva karaktär skattelagssakkunniga förordade. Då avdragsrätten för studieunderstöd nu varit föremål för ett ganska omfattande utredningsarbete, bör inte längre tid krävas ytterligare för att ett definitivt förslag som tillgodoser de synpunkter, som riksdagen anfört i samband med dess begäran om förslag till ändrade avdragsregler, kan läggas på riksdagens bord.

Med hänvisning till vad som anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om proposition rörande avdragsrätt vid beskattningen för studieunderstöd och amorteringar av studieskulder senast till 1960 års riksdags höstsession.

Stockholm den 27 januari 1960

Gunnar Helén